



Европейски съюз



ОПАК Експерти в действие



Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

**ПРОГРАМА ЗА РАЗВИТИЕ НА
ИНТЕНЗИВНОТО ЗЕМЕДЕЛИЕ
В ОБЩИНА РОДОПИ
(2014 – 2020 ГОДИНА)**



Август 2014 г.



Европейски съюз



ОПАК Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората**СПИСЪК С ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ**

ОПР	Общински план за развитие
ОСР	Областна стратегия за развитие
РПР	Регионален план за развитие
НСРР	Национална стратегическа референтна рамка
ЕС	Европейски съюз
ЕК	Европейската комисия
ЗРР	Закон за регионалното развитие
ППЗРР	Правилник за приложение на Закона за регионалното развитие
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
ПМС	Постановление на министерски съвет
МСП	Малки и средни предприятия
ОП	Оперативна програма
ЮЦР	Южен централен район
ДВ	Държавен вестник
SWOT анализ	Анализ на силните и слабите страни, възможностите и заплахите
БВП	Брутен вътрешен продукт

СЪДЪРЖАНИЕ

Списък с използваните съкращения.....	2
Съдържание.....	2
Увод.....	4
Ситуационен Анализ.....	5
1. Местоположение и природни ресурси на община Родопи	5
1.1. Географско положение	5
1.2. Граници. Обща площ	6
1.3. Релеф, горски и поземлен ресурс	9
1.4. Климат и водни ресурси	10
1.5. Защитени зони.....	15
1.6. Население и човешки ресурси.	16
1.7. Силни и слаби страни на местоположението и природните ресурси на община Родопи	20
2. Инфраструктурно развитие, достъпност и свързаност на територията.....	21



Европейски съюз



ОПАК Експерти в действие



Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

2.1. Транспортно – комуникационна система	21
2.2. Селско стопанство	21
2.3. Почви.....	23
2.4. Електроенергийна система	25
2.5. Финансиране на дейностите	25
3. SWOT Анализ	26
3.1. Възможности	28
3.2. Заплахи	28
4. Стратегически контекст за развитие на туризма в община Родопи.....	29
4.1. Мисия, Визия, Цели	29
4.2. Стратегическа рамка: Приоритети, Специфични цели и Мерки	30
5. Система от индикатори за наблюдение и оценка.....	33
5.1. Подход за разработването на система от индикатори	33
5.2. Източници на информация.....	34
5.3. Видове индикатори.....	34
5.4. Индикатори за въздействие.....	35
5.5. Индикатори за резултат	35
6. Система за наблюдение и оценка	43
6.1. Значение на системата за наблюдение и оценка.....	43
6.2. Участващи структури.....	43
6.3. Функции за наблюдение и оценка	44
6.4. Значимост на информацията, публичност и партньорство	45



УВОД

„Програмата за развитие на интензивно земеделие в община Родопи през периода 2014-2020 г.” е разработена с оглед оползотворяване на добрия местен потенциал за развитие на зеленчукопроизводството, овощарство, технически култури и на разнообразни форми на интензивно земеделие. Съществуващите благоприятни предпоставки за развитие на интензивното земеделие в землището на общината се използват все още в сравнително малка степен най-вече поради липсата на необходимите инвестиции в местния аграрен сектор и недостатъчно развитата общинска система за предоставяне на технологично, агротехническо, финансово и друго съдействие за развитието на интензивно и екологосъобразно земеделие.

В структурно отношение Програмата систематизира стратегическия контекст за развитие на земеделието в община Родопи с визията, основните стратегически цели, приоритетите, специфичните цели, мерките и проектите, чиято реализация следва да доведе до утвърждаване на устойчиви процеси и управление на земеделските дейности в общината.

При разработването на Програмата е използван подход на планиране в подкрепа на икономическия растеж, който е измерим, социално ориентиран и справедливо отразява принципите на устойчивия туризъм като индустрия.

Програмата е съобразена с изискванията за съответствие с принципите и правилата за прилагане на структурните инструменти в областта на регионалната политика на ЕС и тези на националното законодателство. Съотносима е с Националната и Областната стратегии, както и с Общинския план за развитие на община Родопи за периода 2014 – 2020 г. Отговаря на насоките на методологическите работни документи на ЕК за използване на индикатори и извършване на оценки.

Програмата за развитие на интензивното земеделие е изработена при отчитане на следните основни принципи:

- **Ефективно използване на ресурсите** чрез концентрация върху ограничен брой приоритетни цели и отчитане на всички значими фактори за развитие;
- **Партньорство** при прилагане на Програмата чрез съвместни действия с държавните органи – местни и централни; с бизнес – средите; с неправителствените организации; със съседни общини и с общини със сходни проблеми, с чуждестранни партньори и инвеститори;
- **Висока информационна обезпеченост** – осигуряване на актуална и пълна информация от значение за използването на богатия потенциал за развитие на разнообразни форми на интензивно земеделие в общината.

СИТУАЦИОНЕН АНАЛИЗ

1. МЕСТОПОЛОЖЕНИЕ И ПРИРОДНИ РЕСУРСИ НА ОБЩИНА РОДОПИ.

1.1. Географско положение

Община Родопи се намира в Южна България югозападно от град Пловдив и административно принадлежи към едноименната област – пловдивска област. Разположена е в онази част на Горнотракийската низина, която граничи на север с община Съединение и е в близост до подножието на Средна гора, а на юг с подножието на северните склонове планина Родопи.



Фиг.1- Разположение на община Родопи в територията на област Пловдив

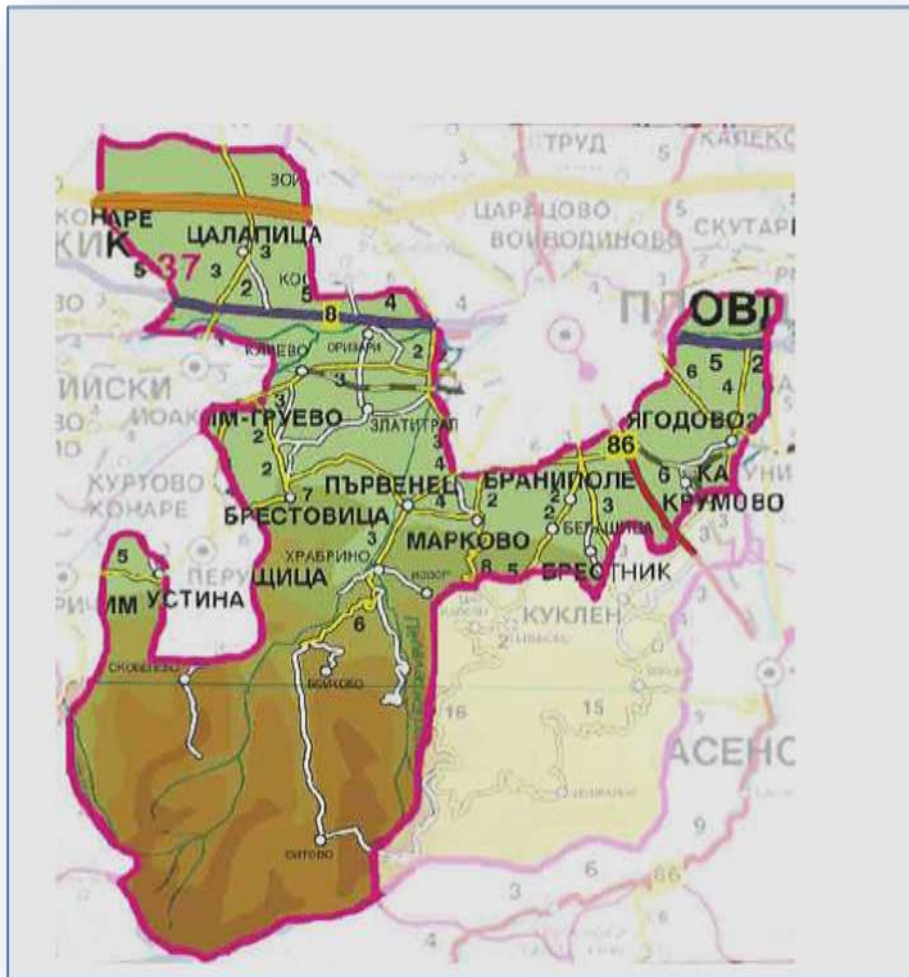
Според разпоредбите и териториалното разделение на Закона за регионалното развитие тя е включена в Южен централен район за планиране (ЮЦР, NUTS 2). Този район за планиране се състои от областите Пловдив, Кърджали, Хасково, Пазарджик, Смолян и Стара Загора и включва общо 69 общини.

1.2. Граници. Обща площ.

Територията на община Родопи включва 21 населени места, 7 от които са планински. Административния център на общината е град Пловдив, но той не е част от нея. СЦР граничи на изток със Североизточния, на запад със Северозападния, а на юг с Югоизточния райони.

Границите на община Родопи могат да бъдат описани така: на север с община Съединение, на запад с община Стамболийски, на изток с общините Асеновград, Чепеларе и Куклен.

На фиг.1 и фиг.2 са показани местоположението на община Родопи сред общините на пловдивска област и разположението на населените места в общината.



Фиг.2- Разположение на населените места в община Родопи

Община „Родопи“ е разположена в централната и югозападната част на Южен Централен район и има изключително благоприятно географско и стопанско разположение, както и богато културно-историческо наследство. Тя се явява част от активната крайградска зона на гр.Пловдив и заедно с общините Марица, Стамболийски,

Перущица, Кричим и Куклен - формират много добре развити транспортни връзки и притежават необходимата и достатъчна материална база с човешки ресурси, които чрез ефективно управление, могат да осигурят бърза реализация на конкретни и взаимноизгодни приоритети.

Община „Родопи“ има територия от 524 кв.км и заема около 10% от площта на Пловдивска област и 1.9% от територията на ЮЦР. От следващата фиг.3 ясно се виждат както разположението на община Родопи в Южния централен район за планиране, така и разположението на областите и общините в него.



Фиг.3- Разположение на областите и общините в Южен централен район за планиране

По отношение на разположението на административния център на общината, разстоянията от него до някои от по-големите градове в страната съвпадат напълно с разстоянията до същите градове от гр. Пловдив.

Селищата, които са включени в състава на община Родопи са: Белацица, Бойково, Брани поле, Брестник, Брестовица, Дедово, Злати трап, Извор, Кадиево, Крумово, Лилково, Марково, Оризари, Първенец, Ситово, Скобелево, Устина, Храбрино, Цалапица, Чурен, Ягодово.



Населените места са разположени около гр.Пловдив в южната, югоизточната и югозападната посоки. Най-слабо заселена е най-южната част на общината, която е планинска (виж фиг.2 – разположение на населените места в община Родопи). Администрацията на общината е разположена в град Пловдив и за това за разположението на отделните населени места се съди по разстоянието им до Пловдив. Разстоянията до всяко едно от тях до административния център: до с.Белащица – 3км.; до с.Бойково – 27км. (намира се в планинския район на централните Родопи); до с.Брани поле – 2км.; до с.Брестник – 4км.; до с.Брестовица – 18км. югозападно от Пловдив; до с.Дедово – 21км. (намира се в планинския район на централните Родопи); до с.Златитрап – 3км.; до с.Извор – 17.4км.; до с.Кадиево – 6км.; до с.Крумово – 9км. югоизточно от Пловдив; до с.Лилково – 36км. (намира се в планинския район на централните Родопи); до с.Марково – 3.5км. южно от Пловдив; до с.Оризари – 5км.; до с.Първенец – 3км.; до с.Ситово – 33км. (намира се в планинския район на централните Родопи); до с.Скобелево – 40км. (намира се в планинския район на централните Родопи); до с.Устина – 26.7км.; до с.Храбрино – 15км. югозападно от Пловдив; до с.Цалапица – 18.4км. северозападно от Пловдив; до с.Чурен – 47км. (намира се в планинския район на централните Родопи); до с.Ягодово – 6км. югоизточно от Пловдив.

От данните се вижда, че най-отдалечени са селата, които са разположени в планинската част на Родопите, като до някои от тях разстоянията са 47км.(до с.Чурен), 40км.(до с.Скобелево), 36км.(до с.Лилково) и т.н.

Най-близко до административния център се намират селата Брани поле – 2км., Белащица – 3км., Златитрап – 3км., Първенец – 3км. и т.н.

През територията на община Родопи минава пътя София – Пловдив – Смолян и ж. п. линията София – Пловдив – Свиленград. Общо на територията на общината има 446.94км. пътна мрежа, в т. ч. 306.5км. пътища – I, II, III клас и 140.4км. пътища – IV клас.

Държавни магистрални газопроводи минават през общинските селища – Крумово и Ягодово. Магистрален газопровод минава, също в близост до общинското селище – Цалапица. На територията на община Родопи, в с.Крумово, се намира международното летище „Пловдив”.

Наличните инфраструктурни и комуникативни артерии се нуждаят от модернизация и реконструкция, тъй като са изключително благоприятна предпоставка за развитие на икономическата база на общината, формирайки я като важна зона на активно влияние в Пловдивска област и в Южен Централен район.

Извод: Географските особености на местоположението на общината, освен че са благоприятни в транспортен и географски смисъл, оформят и едно много важно предимство – възможността да се съхрани чистотата на въздуха и природата във всички нейни населени места. Липсата на притегателен център за силно урбанизиране, какъвто например се явява гр.Пловдив в община Пловдив, е гаранция за устойчивостта на този извод.

Голямо значение за местоположението на общината е близостта до летище „Пловдив“.



1.3. Релеф, горски и поземлени ресурси

Релеф.

Релефът на община Родопи е разнообразен: равнинен, предпланински и планински. Преобладават ниско-планинските и равнинните терени. Ниско-планинските терени се характеризират с обширни заравнености и с гъста, дълбоко врязана хидрогеографска мрежа. Наличната хидрографска мрежа обуславя реални възможности за възникване и развитие на ерозийни процеси.

Високо-планинските терени на община Родопи обхващат част от северните склонове на планината „Родопи”, които са стръмни и на височина достигат до 1500м. надморско равнище. Те също са прорязани от тесните долини на реките Първенецка, Въча, Тъмрашката река, Чуренската и Пепелашката река.

Като геоложка характеристика за общината е характерно, че нейната геоложка възраст е от т.н. ГОРНА КРЕДА. Този период обхваща от около 99 до около 70млн.г. назад и е третия и последен период от мезозойската ера. Преобладават разнообразни почвообразуващи материали, по-главни от които са: гранити, шисти, андензити, туфи и варовици.

Части от територията на Община „Родопи” се намират в обсега на Маришката разломна зона. Инженерно-геоложките условия и хидрогеоложката характеристика са благоприятни за развитие на строително-реконструктивни и инфраструктурни проекти при спазване на действащите нормативни документи.

Тези характеристики на релефа на общината обуславят и следните

Горски ресурси.

Горските ресурси на община Родопи са разположени, основно, по северните склонове на Родопския дял „Чернатица” и около реките - Въча, Първенецка, Пепелашка, Тъмрашка и Чуренска.

Общата площ на горския фонд е около 97 000дка, от които 92 000дка са държавен горски фонд и 5 010 дка са гори на частни физически лица. На настоящия етап горските ресурси в територията на община Родопи се стопанисват и управляват от ДЛ „Кричим” и ДЛ „Пловдив”. Общината има собствена Наредба за управление на общинските горски територии.

Освен за производството на горепосочените стокови продукти, наличния горски фонд, разположен на територията на община Родопи се използва за паша (на едър и дребен добитък), чиято площ достига 61 961дка.

Санитарното състояние на горските ресурси е сравнително добро. Най-висок процент повреди са установени от златозадка (*Euproctis chrysorrhoea*) - 188дка. В отделни борови насаждения е констатирана зараза от борово процессионка (*Thaumatoraea pityosatra*) – 94дка. От снеголоми (в резултат от тежката зима) са засегнати – около 15дка. гори . Около 1% от горските насаждения страдат от гнилотии.

В горите, разположени на територията на община Родопи, формирани на различни надморски височини, силно пресечен терен и скални преобразования има голямо разнообразие от животински дивеч.



Европейски съюз



ОПАК Експерти в действие



Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Поземлени ресурси.

Общия поземлен фонд на община Родопи е 482 052 дка, който, съгласно действащата национална система за категоризация на земите, е категоризиран от трета до десета категория земи. Обработваемата земя от него е 221 401 дка и е разпределена, както следва:

- 133 004 дка – ниви
- 23 892 дка – лозя
- 19 427 дка – оризища
- 15 278 дка – пасища
- 15 034 дка – овощни градини
- 13 674 дка – ливади
- 93 дка – оранжерии

Наличният поземлен фонд на община Родопи е съставен от:

- 88 826 дка - общинска собственост;
- 169 669 дка - държавна собственост;
- 223 563 дка - частна собственост.

Около 48 % (220 801 дка) от поземления фонд са обработваеми земи - ниви, оризища, пасища, овощни градини, ливади и оранжерии.

1.4. Климат и водни ресурси.

Климат

В климатично отношение районът не е еднороден. В равнинните територии, средната годишна температура е около 18 0С. Средните максимални температури в тези землища са в рамките на 30 0С, а средните минимални температури са от порядъка на 6,5 0С.

В предпланинските територии на Община „Родопи“ средната годишна температура е около 10-12 0С, а във високите части тя е в рамките на около 8 0С. Температурната сума за вегетационния период е 3800 - 4000 0С за предпланинските територии е около 2800 0С за високите такива. Количеството на валежите до средата на 70-те години в сезонно отношение е относително равномерно. От средата на 80-те години, обаче количеството и разпределението на валежите през годината варират в големи граници, с тенденция за прегрупирането им в един пролетен и един зимен максимум, в рамките на около 530-560мм. Дефицитът в баланса на атмосферната влага също варира в широки граници, и е от порядъка на 100 до 480мм. Влагоосигуреността на културите е една от сравнително ниските в страната.

Средно годишният брой дни със снежна покривка в Община „Родопи“ е различен. За равнинните й територии, той е в рамките на 20-25 дни, като средната височина на снежната покривка е между 2 и 4см. За предпланинските територии, средно годишният



брой дни със снежна покривка е между 35-40 дни, а средната височина на снежната покривка е от 3 до 6см.

За високопланинските терени, средногодишния брой дни със снежна покривка са около 60, като височината на снежната покривка е между 15 и 25см.

За селата, които се намират в планинската климатична област на общината, е характерно, че климатът е мек, с прохладно лято и сравнително мека зима с много сняг. Разположението на селото е такова, че е защитено от силни, студени ветрове.

Любопитно е да се спомене, че според европейски проучвания въздухът в района на село Бойково, Дедево и Плочник е един от най-чистите в цяла Европа, като само на още 2 места в Европа има подобно качество на атмосферния въздух.

Водни ресурси

Водоснабдяването на община Родопи се осъществява от 89 водоизточника с дебит от 382 л/сек. Изградени са 34 водоема с общ обем от 6700м³ вода. С налични 19 помпени станции, посредством съществуваща тръбна мрежа, водата се отвежда до 20 населени места в които населението е от 200 до 5000 жители.

Общата дължина на водопроводната мрежа е 367 768м., от които 278 370м. е вътрешно селищната такава. По-голям процент от водопроводната мрежа е изградена от етернитови тръби, с напълно изтекъл срок на ползване и амортизация.

Водопроводната мрежа на община Родопи се поддържа и експлоатира от Държавна фирма „ВиК” ЕООД, гр.Пловдив. Поради остарялата водопроводна мрежа, често явление са аварияте и особено, в тези мрежови участъци, които са изградени с етернитови тръби.

През летните месеци, поради известните климатични характеристики за района на община Родопи, част от селищата, главно равнинната и предпланинската територия, изпитват сериозен недостиг на вода, както за битови, така и за стопански цели.

Констатираните обстоятелства налагат, като основна необходимост за ефективно развитие на община Родопи да се разработи съвременен проект за реконструкция на съществуващите и създаване на нови, модерни системи за водопотребление в битовия и стопански сектор.

Що се отнася до другата част на водните ресурси – реките, то най-важните, които преминават на територията на община Родопи са Марица, Първенецка (Тъмръшка) река и река Въча.

Марица е река в Южна България - Софийска област и области Пазарджик, Пловдив, Стара Загора и Хасково, Североизточна Гърция и Европейска Турция, вливаща се в североизточната част на Бяло (Егейско море). Дължината на реката е 472км., от които на българска територия 321,6км. (4-то място по дължина в България след Дунав, Искър и Тунджа). Марица е една от най-големите реки на Балканския полуостров.

Средното течение на реката обхваща участъка през Горнотракийска низина от гр.Белово до напускането на реката на българската територия при с.Капитан Андреево. След гр.Белово Марица навлиза в Горнотракийска низина. До гр.Пазарджик низината е широка до 10—15км. Реката тече симетрично на профила, като след града тя се разширява с десетки километри. В участъка от Септември до Пазарджик реката прави



многобройни силно извити меандри и няколко ръкава с малки дължини. Надлъжният наклон на коритото е под 1,0 ‰. Бреговете са ниски, полегати. Дъното е песъчливо.

След Пазарджик Марица тече бавно и монотонно, по-близо до Родопите по южния край на низината в широко песъчливо корито, където прави множество острови и ръкави. На места широчината на коритото достига 300м., а дълбочината му – над 1,5м. Крайречните лъки се заблътват от многобройните ръкави на левите и десните притоци. Напречният профил на долината е трапецовиден с широко няколко десетки км дъно. Към Пловдив монотонният вид на долината се разнообразява от 6-те сиенитни тепета и Овчите хълмове. Десните склонове на долината са по-стръмни и по-залесени от левите — по-полегати и по-обезлесени. Наклонът в Пловдивското поле е много малък — 0,13‰. Тук Марица приема множество притоци. За десните притоци характерното е това, че правят много ръкави преди вливането си, а левите — като много поройни смъкват големи количества наносни материали и засипват работни площи от низината. Коритото не променя своя характер. Дъното му е покрито с пясък, като при високи води слабо се деформира. Бреговете са укрепени с подпорни стени. Към гр.Първомай надлъжният наклон става средно 1,20 ‰. Реката прави няколко по-извити меандри. Бреговете на коритото са землени и затревени. Дъното е песъчливо.

Плодородните земи и важният транспортен коридор, който предоставя долината на реката е бил предпоставка за образуването на множество селища по течението ѝ още от дълбока древност. В момента по течението на реката в трите държави има общо 51 населени места, от които: в България (12 града и 21 села); в Гърция (2 града и 6 села); в Турция (3 града и 7 села). Реката пресича община Родопи през територията на село Оризари. Самото село се намира на десния бряг на реката на 5км. западно от Пловдив.

Първенецка (Тъмръшка) река е река в Южна България — област Пловдив, общини Родопи и Пловдив, десен приток на река Марица. Дължината ѝ е 37км.

Първенецка река извира на 1 816м. н.в., на 500м. западно от връх Модър (1 992м.) в рида Чернатица на Западните Родопи под името Рибеново дере. Тече в посока север-североизток в дълбока, гъсто залесена долина. След ДГС "Тъмръш" (на мястото на заличеното село Тъмръш) се нарича Тъмръшка река. След устието на най-големия си приток Лилковска (Дормушевска) река навлиза в много дълбок и красив каньон. Преди село Храбрино излиза от каньона, а при село Първенец навлиза в Горнотракийската низина, където коритото ѝ е коригирано с водозащитни диги. Влива се отдясно в река Марица на 164м. н.в., в западната част на Пловдив.

Площта на водосборният басейн на реката е 217км², което представлява 0,4% от водосборния басейн на Марица, а границите на басейна ѝ са следните:

на изток и югоизток — с водосборния басейн на Чепеларска река, десен приток на Марица;

на югозапад и запад — с водосборния басейн на река Въча, десен приток на Марица;

Основни притоци: → ляв приток, ← десен приток

← Ходжово дере

→ Чуренска река

← Лилковска (Дормушевска) река (най-голям приток)

← Ковачева река

← Каличин дол

← Бърдашка река

→ Божво дере



Европейски съюз



ОПАК Експерти в действие



Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Реката е с дъждовно-снежно подхранване, като максимумът е в периода април-май, а минимумът — август-септември. Среден годишен отток при село Храбрино — 1,62 м³/с.

По течението на реката са разположени 3 населени места, в т.ч. 1 град и 2 села:

Община Родопи — Храбрино, Първенец;

Община Пловдив - Пловдив;

В Горнотракийската низина водите ѝ се използват за напояване и отчасти за промишлено водоснабдяване.

По долината на реката преминава участък от 10,9км. (от Първенец до разклона за Бойково) от третокласен път №862 от Държавната пътна мрежа Пловдив — Лилково:

Въча е река в Южна България, област Смолян, общини Борино и Девин, Област Пазарджик, общини Батак и Брацигово и Област Пловдив, общини Кричим, Стамболийски и Родопи, десен приток на р.Марица. Дължината ѝ е 112км., която ѝ отрежда 23-то място сред реките на България. Въча е втората по големина река в Родопите след Арда. Отводнява големи части от Баташка планина, Велийшко - Виденишки дял, Переликски дял и рида Чернатица на Западните Родопи. Известна е с чистите си и бистри води.

Река Въча се образува от сливането на двете съставлящи я реки Буйновска река (лява съставляща) и Чаирдере (дясна съставляща) на 847м.н.в., на 41°40'19"с. ш. 24°21'12"и. д. в с.Тешел, община Девин. За начало на Въча се приема Буйновска, извираща от Каинчалския дял на Западните Родопи от 1 558м. н.в., на 3.4км. югоизточно от с.Кожари река, община Борино, в непосредствена близост до българо-гръцката граница.

В най-горното си течение долината на Буйновска река е в посока северозапад и е широка, заета от ливади и малки обработваеми земи. След село Буйново реката завива на север и чак до излизането си от Родопите при гр.Кричим протича в дълбока каньоновидна долина, която се приема за граница между западната и източната част на Западните Родопи. Изключение от това правило са малките долинни разширения около Тешел, Грохотно, Девин и Михалково. При гр.Кричим Въча навлиза в Горнотракийската низина, където течението ѝ е бавно и спокойно в широко песъчливо корито, укрепено с водозащитни диги.

Влива се отдясно в река Марица на 168м.н.в., на 1,3км. североизточно от с.Кадиево, община Родопи.

Площта на водосборният басейн на реката е 1 645 км², което представлява 3,1% от водосборния басейн на р.Марица, а границите на басейна ѝ са следните:

- на изток — с водосборните басейни на Първенецка река и Чепеларска река, десни притоци на Марица;
- на югоизток — с водосборния басейн на р.Арда, десен приток на Марица;
- на югозапад — с водосборния басейн на р.Места;
- на запад — с водосборните басейни на Чепинска река и Стара (Пещерска) река, десни притоци на Марица.

Основни притоци: → ляв приток, ← десен приток

→ Чапарско дере

← Хаджиларска река

→ Читакдере

← Чаирдере



Европейски съюз



ОПАРК Експерти в действие



Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Деринкоук
- ← Широколъшка река
- Девинска река (Дамлъдере, най-голям приток)
- ← Алена
- ← Говедарника
- Ябълков дол
- Гашня (влива се в язовир "Цанков камък")
- ← Лясковска река
- ← Чурековско дере
- ← Петварска река (влива се в язовир "Въча")
- Фотинска река (влива се в язовир "Въча")
- ← Липово дере (влива се в язовир "Въча")
- Форцовско дере (влива се в язовир "Въча")
- Усоето (влива се в язовир "Кричим")
- ← Дълбок дол (влива се в язовир "Кричим")
- ← Черешовско дере (влива се в язовир "Кричим")
- Раздол (влива се в язовир "Кричим")
- ← Казнишка река
- ← Малка Въча
- Кемерско дере
- ← Устинска река

Реката е с дъждовно-снежно подхранване, като максимумът е в периода април-май, а минимумът — октомври. Среден годишен отток при град Кричим — около 22 м³/с.

По течението на реката са разположени 10 населени места, в т.ч. 2 град и 8 села:

Област Смолян

Община Борино — Кожари, Буйново;

Община Девин — Тешел, Грохотно, Девин, Михалково;

Област Пловдив

Община Кричим — Кричим;

Община Стамболийски — Куртово Конаре, Йоаким Груево;

Община Родопи — Кадиево;

Водите на реката и притоците ѝ се използват за електродобив (каскада "Доспат-Въча"). По течението на самата река са изградени язовирите "Кричим", "Въча", "Цанков камък" и "Тешел", които служат за генериране на електроенергия, напояване в Горнотракийската низина и осигуряват част от питейната вода на гр.Пловдив. Стената на язовир "Въча" е най-високата в България - 144,5м.

В долинните разширения около Кожари, Буйново, Тешел, Грохотно, Девин и Михалково и в Горнотракийската низина, водите ѝ се използват за напояване и отчасти за промишлено водоснабдяване.

По долината на реката преминават два пътя от Държавната пътна мрежа:

Участък от 11,3км. от третокласен път №197: Гоце Делчев — Доспат — Девин в участъка от с.Тешел до гр.Девин;

Участък от 58,1км. от третокласен път №866 Смолян — Девин — Стамболийски в участъка от Девин до Стамболийски;



Въча не преминава в близост до промишлени предприятия, което способства за чистотата на водата. По нейното течение са разположени красиви и уникални природни феномени — Буйновското ждрело, Ягодинската пещера, скалния монумент "Слона". В района на с.Михалково има топли минерални извори.

1.5. Защитени територии и зони

Защитени територии, съгласно Закона за защитените територии, намиращи се в Община Родопи са:

1. Голица

Категория: Защитена местност

Местоположение: с.Лилково, община Родопи, област Пловдив

Площ: 55.20 хектара

Документи на обявяване: Заповед № РД - 330 от 31.03.2003г. на МОСВ

Цели на обявяване: Опазване на вековна иглолистна гора от бял бор, смърч и бяла мура.

2. Защитена местност "Нощувка на малък корморан - Пловдив"

Обявена със Заповед № РД - 644/05.09.2006г. на МОСВ, с цел опазване местообитание, място за почивка и струпване по време на миграция на малък корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*). Намира се в землището на с.Костиево, община Марица, с.Оризари, община Родопи и гр.Пловдив, община Пловдив. Обща площ 820.907дка. Малкият корморан (*Phalacrocorax pygmaeus*), наречен още малка дяволица, или карабатак е една от най-редките и световно застрашени от изчезване водолюбиви птици. Обитава блата, езера, реки, заливни гори, канали и др. Оперението му е черно кафяво, като двата пола са практически неразличими. През размножителния период в оперението му се появяват малки бели петънца.

Малкият корморан е класифициран като световно застрашен вид в категория "Полузастрашен" (Collar, 1994). На европейско ниво е отнесен към категорията "Уязвим" (Tucker and Heath, 1994). В Световната Червена книга фигурира в категорията "Нисък риск/Полузастрашен" (BirdLife International, 2000). Световната му популация е оценена около 13 000 двойки, като през последните години са наблюдавани зимуващи птици в брой, допускащ и малко по - висока от тази численост.

Малкият корморан е включен в Червената книга на България (1985) в категорията "Застрашен вид". За обективното изясняване на вида в страната към съвременните данни за състоянието му се използват международните критерии на IUCN (BirdLife International, 2000). Анализът показва, че национален мащаб малкият корморан попада в категорията "Уязвим", тъй като има повече от 20% намаление на заетата за гнездене територия през последните 10 години, увеличено ниво на елиминиране на индивиди, значителна фрагментация и продължително влошаване на площите и др.

3. Чинарите



В местността "Чинарите" расте най-дебелото дърво в България – чинар на повече от 1100 години с обиколка на ствола 13,7 метра (според обозначителните табели), както и няколко други стари и дебели чинари. До тях има останки от османска стражева кула. На 06.12.2011г. местността е обявена за защитена със заповед на Министъра на околната среда и водите.

Категория: Защитена територия

Местоположение: с. Белащица, община: Родопи, област: Пловдив

Площ: 11 дка

Документи на обявяване: Заповед на МОСВ

Цели на обявяване: Опазване на източен чинар

Защитени зони по НАТУРА 2000 - Община Родопи:

1. По Директивата за птиците:

BG 0002087 "Марица - Пловдив"

BG 0002105 "Персенк"

2. По Директивата за хабитатите:

BG 0000194 "Река Чая";

BG 0000424 "Река Въча - Тракия";

BG 0000578 "Река Марица";

BG 0001033 "Брестовица".

Защитени вековни и забележителни дървета, съгласно Закона за биологичното разнообразие:

Пет броя вековни чинари, намиращи се в м."Чифлика", землище на с.Белащица. Обявени с Постановление №15462 от 29.11.1948г. на МЗГ-1брой и със Заповед №899/17.08.1983г. на КОПС при МС - четири броя. Стопанисват се и се охраняват от Кметство с.Белащица при община Родопи.

Зимен дъб в м."Свети Георги", с.Извор, обявен със Заповед №343/04.7.1978г. на КОПС при МС. Стопанисва се и се охраняват от Кметство с.Извор – община Родопи.

Вековна ела в землището на село Скобелево, местност "Самунджица", обявена с Постановление №16787/21.12.1948г. на МЗГ. Стопанисва се и се охраняват от ДЛ Кричим.

1.6. Население и човешки ресурси.

Община Родопи е на четвърто място по население и на четвърто място по територия сред осемнайсетте общини в област Пловдив. (Таблица 1) В община Родопи живее около 4.77% от населението на област Пловдив (32 602 души към 01.02.2011г.) и 2.2% от населението на ЮЦР. От общините в областта най-голяма е концентрацията на населението в Пловдив – 50%, в Асеновград – 9.4% и Карлово – 7.6% от общия брой жители на областта.



Средната гъстота на населението в община Родопи (62.25 души на кв.км.) е по-ниска от средните стойности за област Пловдив (114.4), но почти равна на тази за ЮЦР (66.1 души на кв.км.) и за страната (66.3 души на кв.км.), а по брой населени места (21), Родопи е на трето място в областта. По този показател ЮЦР е на второ място в страната, след Югозападния Район за планиране, което дава възможност да се направи извод, че общината е със сравнително висока гъстота на населението.

Урбанистичната класификация на селищата не е поляризирана – повечето от населените места са големи села, а една трета от тях са планински с по-малко на брой население в тях. Най-големи по население са селата Цалапица (3 765 души), Първенец (3 371 души) и Брестовица (3 315 души), а най-малък брой население имат селата Чурен (7 човека), Лилково (61 човека), Дедово (77 човека), Скобелево (82 човека) и Ситово (90 човека).

Всички населени места са с компактна селищна структура, но самото развитие на общината, логично, е довело до съсредоточаване на основните административни услуги в гр.Пловдив. Населението в селата не са изолирани като начин на живот и особено в големите села има и много млади хора и хора в трудоспособна възраст. Голяма част от населението се занимават със земеделие в лични стопанства.

Почти всички селища разполагат със сравнително добре изградена инфраструктура по отношение на електроснабдяване, водоснабдяване, съобщителни връзки и транспортен достъп. Логично през зимния период има затруднения както със снегочистването на пътната инфраструктура, така и осигуряването на другите услуги при аварии.

В следващата Таблица е показан броя на населението на община Родопи по категоризация на възрастта – под, в и над трудоспособна възраст за периода 2009-2013г.

Таблица с Население на община Родопи по категоризация на възрастта за периода 2009-2013г.

Години	Общ брой на населението	Под трудоспособна възраст		В трудоспособна възраст		Над трудоспособна възраст	
		Бр.	%	Бр.	%	Бр.	%
2009	31 687	4 235	13.37	18 514	58.42	8 938	28.20
2010	31 076	4 154	13.37	17 975	57.84	8 947	28.79
2011	31 077	4 039	12.99	17 946	57.74	9 038	29.08
2012	30 855	4 044	13.11	17 771	57.59	9 040	29.30
2013	30 729	3 990	12.98	17 613	57.31	9 126	29.70

От таблицата се вижда, че за този пет годишен период населението намаля устойчиво и средно с 239 души на година. Най-голям е бил спада на населението между 2009 и 2010г., когато населението в община Родопи е намаляло с 611 души.



Вижда се, че малко над един процент намалява броя на населението в трудоспособна възраст за този период, а приблизително със същия процент се увеличава населението над трудоспособна възраст за същия този период.

Като цяло е малък процента на населението под трудоспособна възраст – той варира около 13%, което, от днешна гледна точка, създава не добра перспектива за трудовите ресурси на общината след около 10г. за дълъг период след това. Следователно необходимо е да се предприемат стъпки за преодоляването на тази тенденция!

Може да се каже, че община Родопи се намира някъде по средата в подреждането на общините от област Пловдив по този показател, което ни дава възможност да направим извода, че и през следващите няколко години общината няма да е сред групата на общините с най-лоша характеристика по този показател – процент на населението в трудоспособна възраст.

Заетост и безработица

Картината на безработицата в община Родопи за 2013г. може да бъде изобразена чрез следните три таблици:

Таблица със структурата на безработните според по възрастова група за 2013г.

	Община Родопи	ДБТ Родопи Гр.Пловдив
До 19г.	13	99
20-24г.	74	331
25-29г.	99	433
30-34г.	112	475
35-39г.	108	396
40-44г.	102	386
45-49г.	114	418
50-54г.	132	470
Над 55г.	187	774

Забележка: Средно месечен брой за 2013г.

Таблица с регистрирани безработни в ДБТ Родопи по степен образование през 2013г.

Образование /средно годишно/	Регистрирани безработни		%	
	Община Родопи	ДБТ Родопи Гр.Пловдив	Община Родопи	ДБТ Родопи Гр.Пловдив
Начално и без				



Европейски съюз



ОПАК Експерти в действие

Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

образование	242	1 869	25.8	49.4
Основно	173	549	18.4	14.5
Средно	431	1 147	45.9	30.3
Висше	94	216	10	5.7
Всичко /средно год./	939	3 781	7.2	12.7

Таблица за относителния дял на безработните в община Родопи за 2013г.

Година	%
2009	4.3
2010	5.6
2011	6.3
2012	7.0
2013	7.2

Забележка: Данните за равнището на безработица в община Родопи, което се изчислява на база относителен дял на регистрираните безработни лица от общината към броя на икономически активното население.

От таблиците се вижда, че относителния дял на безработните в община Родопи за периода 2009-2013г. се е увеличил с около 60% и от 4.3% през 2009г. е достигнал 7.2% през 2013г.

Очаквано, с нарастване на възрастта на безработните, се увеличава и съответния брой на възрастовата група. Така например за 2013г. групата 20-24г. е съставена от 74 регистрирани безработни, а групата 50-54г. – 132 регистрирани безработни, докато при групата над 55г. броя на регистрираните безработни е вече 187 души. По области на образованието най-голяма е групата на регистрираните безработни в сферата на „Техника и технологии“ – 84 души, както и в сферата на „Общество, икономика и право“ – 51 души регистрирани като безработни.

Изводи:

➤ Годишният доход на домакинствата в Община „Родопи“ е около и под средния за Пловдивска област. Ниският номинален годишен доход се компенсира от т.н. натурален доход. Натуралния доход се формира като резултат от връщане земите на частните стопани и техните усилия за възстановяване на земеделието и животновъдството при новосъздалите се условия. Номиналният доход и натуралният доход, формират един среден за общината доход, който в общи линии е около и над средния такъв за Пловдивска област и страната.

➤ Доходите на домакинствата в Община „Родопи“ се формират от три източника: работна заплата,



социални плащания (пенсии, помощи, обезпечения) и натурален доход от частното стопанство.

- Около 50 % от доходите на домакинствата се изразходват за прехрана; за битови потребности – отопление, осветление, вода – в годишен аспект разходите са около 10-20 %.
- Посочените характеристики са валидни за жизнен стандарт на населението в икономическа криза.
- Към настоящия етап на развитие на Община „Родопи“ трудоспособното население е 17 613 души, което представлява около 57.31 % от населението, живеещо на територията ѝ. За сравнение през 2005г. показателите са били съответно 18 710 души трудоспособно население, което е представлявало 58% от населението на общината.

1.7. Силни и слаби страни на местоположението и природните ресурси на община Родопи.

Силни страни:

- Общината е разположена във високо развит район за планиране, какъвто е Южен Централен район;
- Общината е разположена в близост до голям административен, стопански и културен център какъвто е гр.Пловдив;
- Релефът на общината е изключително разнообразен – от равнинен до високопланински;
- Климатът също е разнообразен – от континентален до високопланински;
- Съхранена природа включително горска флора и фауна, както и наличие на защитени територии;
- Горският и земеделски фондове, заедно с климатичните условия, предоставя благоприятни условия за развитие на горското стопанство, животновъдството, билкарството и производството на екологично чисти продукти (картофи, ягоди, малини), трайните насаждения и др.;
- Голям потенциал за развитие на туристически маршрути и на защитените местности.

Слаби страни:

- Общината се намира в зона на относителен дефицит на валежи;
- Влагоосигуреността на почвите в равнинните и предпланинските части е ниска и е под средната за страната;



➤ Местоположението на планинската част от населените места е такова, че изисква много инвестиции в инфраструктурата и съответно голям финансов ресурс, за да се осигури по-добър достъп и стандарт на живот на живеещите в тази част на общината.

2. ИНФРАСТРУКТУРНО РАЗВИТИЕ, СВЪРЗАНОСТ И ДОСТЪПНОСТ НА ТЕРИТОРИЯТА.

2.1. Транспортно-комуникационна система

Едно от основните задължения на общината е да подsigури транспортните връзки на населението в общината с общинския и областен център Пловдив и съседните общини. В община Родопи това се осъществява с автобусен и железопътен транспорт - като масови превозни средства, както и с лек автомобилен транспорт по уличната и пътна мрежа на общината. През територията на община Родопи минава пътя София – Пловдив – Смолян и ж. п. линията София – Пловдив – Свиленград. Общо на територията на общината има 446.94км. пътна мрежа, в т. ч. 306.5км. пътища – I, II , III клас и 140.4км. пътища – IV клас.

На територията на община Родопи има изградена IV-то класна пътна мрежа 140,4 км, чиято поддръжка е в компетенциите на общинското ръководство.

2.2. Селско стопанство

Икономиката на община Родопи също изпитва и ще изпитва въздействието на основните макроикономически фактори, формиращи бизнес средата в България. Ето защо, не е чудно, че през последните пет години развитието на местната икономика се характеризира с показатели и тенденции сходни с тези за страната ни като цяло. Въпреки това състоянието на нефинансовите предприятия на общината имат своите специфики по сектори и икономически дейности.

За България, като цяло, структурата на БДС има следните стойности: Селско стопанство - 5.6 %; Индустрия – 31.2 %; Услуги - 63.2 %.

По отношение на структурата на предприятията от нефинансовия сектор в община Родопи през периода 2010 – 2012г. преобладават микрофирмите (до 9 заети) – 1036, малките фирми (от 10 - 49 заети) са 59 на брой, предприятията с над 50 заети няма.

Една от основните дейности на икономиката в община Родопи е транспорт и спедиция с най-сериозни представители в бизнеса: „ПИМК“ ООД, „Трайков транс“ООД, „Паунов транс“ООД - с.Брестовица, пътнически превози - „Родопи авто 2007“ ООД, „Чолаков автотранс“ ООД и др.

Въпреки това и вземайки природните дадености на общината, като приоритетен отрасъл в икономиката на община Родопи се формира селското стопанство.



Таблица 25: Селско стопанство. Разпределение на фондове към 31.12. 2013 г.

Фонд	Декара
1. Селскостопански фонд	521867, 854
2. Горски фонд	222264, 593
3. Фонд „Населени места”	5000, 001
4. Фонд „Водни площи”	397, 214
5. Фонд „Инфраструктура”	3552, 638
6. Обработваема земя	19960, 5
7. Необработваема земя	21931
8. Депа за отпадъци	290, 82
9. Земеделски площи	22153, 6
10. Земеделски площи в т. ч. с трайни насаждения	199, 605
11. Схема за броя на имотите според площите	50131

Таблица 26: Земи, според формата на собственост и стопанисване към 31.12. 2013 г.

Собственост	Частна	Държавна	Общинска	Ползвана от общината
Населено място	дка	дка	дка	дка
1. Белашица	7011, 825	1644, 438	2258, 683	10, 992
2. Бойково	1024, 387	7013, 541	10452, 81	1361, 967
3. Брани поле	4561, 697	665, 923	267, 457	8, 507
4. Брестник	12626, 59	1694, 554	3125, 822	104, 584
5. Брестовица	25041, 47	16912, 74	3221, 18	4372, 238
6. Дедево	4970, 879	513, 704	8917, 226	22, 236
7. Златитрап	3623, 801	415, 74	234, 493	87, 03
8. Извор	4513, 639	4145, 775	7273, 418	1127, 221
9. Кадиево	3121, 801	1320, 741	355, 904	0
10. Крумово	9697, 173	1928, 872	4529, 252	59, 151
11. Лилково	9799, 768	4446, 277	43005, 29	4252, 039
12. Марково	11165, 6	4376, 4	2992, 829	191, 288
13. Оризари	3476, 518	538, 281	604, 769	0
14. Първенец	6873, 092	5882, 079	768, 65	34, 207
15. Ситово	8177, 106	8380, 762	16865, 77	1670, 509
16. Скобелево	8439, 668	2050, 644	33628, 37	2, 075
17. Устина	4079, 191	1837, 887	11423, 63	353, 403
18. Храбрино	3346, 576	8768, 432	396, 024	150, 53
19. Цаланица	51311, 62	6955, 323	3812, 743	234, 577
20. Чурен	2053, 201	933, 459	10501, 58	0
21. Ягодово	19414, 48	2261, 072	2027, 069	26, 745



Таблица 27: Размер и структура на земеделските земи в община Родопи

Показатели	Размер дка	Относителен дял
Ниви	60123	29,84%
Трайни насаждения	31332	14,14%
Естествени ливади	9401	4,24%
Разсадници	83, 031	0,04%
Мери и пасища	12530	5,66%
Полски пътища	11336, 917	5,12%
Всичко земеделски територии	221536	

Таблица 28: Отчитане на животни към 31.12.2013 г.

Вид	Брой
Едър рогат добитък	3462
Дребен рогат добитък	7303
Свине	132
Птици	45500

Източник: Поземлена комисия

Растениевъдството има структуроопределящ характер за община Родопи. Поради значението си за изхранване на населението следва да се полагат усилия за окрупняване на маломерните парчета земя, както и за подобряване на почвеното плодородие.

Наличието на ливади, мери и пасища дава основание да се очаква развитие на специфично животновъдство насочено към екологични ниши на пазара.

Невъзможността да се постигнат конкурентни цени на животинската продукция изисква предприемане на мерки, които да позволят сертифицирането на животинската продукция като екологично чиста.

2.3. Почви

Замърсяване и увреждане на почвите.- Основен замърсител на почвите в контролираната от РИОСВ - Пловдив територия е КЦМ-АД . Основните замърсявания са на територията на общините Асеновград и Куклен и Пловдив. Замърсяванията са стари. Имайки предвид, че очистването на почвите е дълготраен процес, а резултатите от анализите на мониторинга показват, че тенденцията на замърсяване с олово, кадмий и цинк е към задържане. Това се дължи на подобряване въздушните пречиствателни съоръжения на КЦМ - АД.

Наблюдава се тенденция на неконтролно изхвърляне на строителни отпадъци



от страна на строителните фирми в земеделски земи. Следствие на което сеувреждат почвите и се унищожава хумусният слой на почвата. Липсва контролот страна на общините по отношение на хумуса, липсват хумусни депа.

Контрол и управление при замърсяване на почвите с тежки метали иметалоиди. Основен промишлен замърсител на почвите с тежки метали е КЦМ - АД. В тазивръзка и във връзка със старите замърсявания получени от дейността на КЦМ -АД продължава изпълнението на проекта за биологично почистване наземеделските земи в района около КЦМ - АД като за целта КЦМ - АД е засяло 300 дка лавандула. Не са констатирани и не са постъпвали сигнали заерозирали почви и не се изпълняват проекти за подобряване състоянието насъществуващите такива.

В района на РИОСВ - Пловдив е създадена организация на контролна дейност впунктове за наблюдение и контрол, които са част от Националната автоматичнасистема за екологичен мониторинг /НАСЕМ/, с цел провеждане намониторинговата дейност в подсистема “Земи и почви”. Пунктовете, от които сеизвършва пробонабирането на почвените проби, са разположени на цялататеритория контролирана от РИОСВ. Те са постоянни и са определени взависимост от източника и вида на замърсяването.

Увреждане на почвите и земите от добивната промишленост

На територията контролирана от РИОСВ – Пловдив, се осъществява само добив на строителни материали по открит кариерен способ. Част от нарушените площи се рекултивират.

Ерозия на почвите

Ерозията е процес, който механично уврежда почвите, като унищожава хумуснияслой, което води до намаляване на почвеното плодородие ежегодно. Дейносттапо предотвратяване на почвената ерозия основно се финансира от МЗГ.

Засоляване и закисляване на почвите

Извършените наблюдения в периода 2009-2012 г. позволяват да се направи заключение, че почвите в страната са в добро екологично състояние, както по отношение на запасеност с биогенни елементи/ органично вещество, така и по отношение замърсяване с тежки метали и металоиди. Няма регистрирани почвени замърсявания с устойчиви органични замърсители.

По отношение замърсяването с тежки метали се прави констатацията, че интензивността е силно намаляла в резултат преди всичко на силно ограничената производствена дейност. Това е тенденция проследявана през последните 20 г. В същото време се запазват замърсените територии спрямо 2012 г. /около 43 660 ha, което е 0.9% от земеделските земи въпреки, че стойностите на съдържанието на тежки метали в тези проблемни територии намалява.

Като цяло почвите в община Родопи не са замърсени.

Замърсяване на почвите със строителни и битови отпадъци

На територията има образувани множество нерегламентирани и криминални сметища със строителни и битови отпадъци, които замърсяват и увреждатпочвите на региона. Въпреки усилията, които полагат общината, все още енедостатъчен контролът от тяхна страна за недопускане на замърсяване напочвите със смесени битови и строителни отпадъци.



2.4. Електроенергийна система

Изградената мрежа за НН- Ниско напрежение е 420 км в община Родопи. Има построени 78 ТП-Трафопоста. Електроенергийната система в общината е добре развита и оразмерена да поеме много по-голямо натоварване, което би улеснило бъдещите консуматори и би стимулирало икономическото развитие. Значителна част от съоръженията средно и ниско напрежение са в експлоатация повече от 20 години. Част от стълбовете и проводниковата мрежа е с изтекъл срок на годност. Съществуват проблеми в отделни селища и квартали с пад на напрежението над допустимите норми, произтичащо от дълги мрежи с малки сечения и недостатъчен брой трафопостове. Всички населени места в общината са електрифицирани, но преносната мрежа (36% морално и физически износена) до и във тях се нуждае от реконструкция и модернизация. Електропреносната система в общината е оразмерена да поеме много по-голямо натоварване, което би улеснило бъдещите консуматори и би стимулирало икономическото развитие.

2.5. Финансиране на дейностите.

Един от ключовите въпроси в развитието на местното самоуправление са проблемите на местните финанси и самостоятелност.

Местните финанси са парично отражение на организацията и взаимоотношенията, в които влиза общината при осъществяване на дейността си. Финансовата децентрализация в България се основава на следните принципи :

- ясно разграничаване на разходните отговорности на държавата и общината;
- остойностяване на разходните отговорности на държавата с разработени от МС стандарти;
- същностни промени в ЗМДТ, насочени към предоставяне на пълни правомощия на общините относно администриране и събиране на местните такси.

Общинския бюджет е годишен финансов план, включващ паричните взаимоотношения в които влиза общината при осъществяване на дейността си. В процедурата по съставянето участват освен общинска администрация и общински съвет и населението.

Предвидено е основните структуроопределящи инвестиционни проекти в развитието на общината да бъдат финансирани от фондовете на Европейския съюз. Важен финансов инструмент са структурните фондове и ЕЗФРСР. Средствата от тези фондове се разпределят на базата на проектна готовност и качество на проектите, както и на възприети от ЕС принципи. В основата им са **концентрацията или фокусирането** върху конкретни приоритети, което да гарантира, че средствата ще се използват точно за набелязаните цели. Държавните, но и общинските власти са длъжни да възприемат и принципа на **партньорство**. Специално внимание в плана се отделя на сътрудничеството и съвместните действия на мрежа от субекти (общини, НПО и / или фирми), така че усилията да доведат до значими резултати.

Една от основните цели на ЕЗФРСР е **развитието на селски райони**, което е особено важно за Община Родопи.



Не на последно място за успешно финансиране е задължително мобилизирането на собствените ресурси – финансови и човешки. Защото финансирането е винаги съвместно, независимо че общините участват често с миноритарен дял – особено в по-големите проекти.

От съществено значение в процеса на финансиране е проектния капацитет на общината – способността да се разработват и представят качествени проекти. За изграждане на този потенциал общината следва да положи специални и целенасочени усилия.

3. SWOT – АНАЛИЗ

СИЛНИ СТРАНИ Стимулатори на развитието	СЛАБИ СТРАНИ Ограничители на развитието
<ul style="list-style-type: none"> • Общината е разположена във високо развит район за планиране, какъвто е Южен Централен район; • Общината е разположена в близост до голям административен, стопански и културен център какъвто е гр.Пловдив; • Релефът на общината е изключително разнообразен – от равнинен до високопланински; • Климатът също е разнообразен – от континентален до високопланински; • Съхранена природа включително горска флора и фауна, както и наличие на защитени територии; • Горският и земеделски фондове, заедно с климатичните условия, предоставя благоприятни условия за развитие на горското стопанство, животновъдството, билкарството и производството на екологично чисти продукти (картофи, ягоди, малини), трайните насаждения и др.; • Голям потенциал за развитие на туристически маршрути и на защитените местности. • Общината има плодородна земя, красива природа и богата история; • Селищната мрежа и пътищата са сравнително добре развити и има налична на ж.п. линия и инфраструктура в едната част на 	<ul style="list-style-type: none"> • Общината се намира в зона на относителен дефицит на валежи; • Влагоосигуреността на почвите в равнинните и предпланинските части е ниска и е под средната за страната; • Местоположението на планинската част от населените места е такова, че изисква много инвестиции в инфраструктурата и съответно голям финансов ресурс, за да се осигури подобър достъп и стандарт на живот на живеещите в тази част на общината, както и за развитието на туризма. • Намаляване на населението, ниски доходи и жизнен стандарт; • Увеличаване на безработицата; • Амортизираща се инфраструктура и недостиг на финансов ресурс за поддържане на съществуващата и изграждане на нова. • Амортизирана водопроводна мрежа; • Липса на канализация в цялата община; • Липса на ПСОВ; • Ниска конкурентоспособност на местните продукти от хранително-вкусовата и дървообработвателната промишленост; • Разпокъсаност на собствеността върху земята и липса на крупни земевладелци;

<p>общината;</p> <ul style="list-style-type: none">• Всички населени места са водоснабдени, телефонизирани и електро снабдени;• Общината има благоприятни климатични условия, подходящи почви и големи площи обработваема земеделска земя за развитие на селското стопанство;• Съществуват опит и традиции в растениевъдството и животновъдството;• Наличие на суровини за хранително-вкусовата и парфюмерийно-козметичната промишленост;• Добре развита социална инфраструктура, адекватна на потребностите на населението;• Липса на сериозни източници на замърсяване на околната среда – на въздуха и водите;• Наличие на богата флора и фауна и защитени видове като предпоставки за туризъм;• Качествено и навременно административно обслужване на бизнеса и населението.• Изградената техническа инфраструктура;• Наличието на летище в Общината с възможност за реконструкция, разширяване и превръщането му в най-голямото карго летище за Югоизточна Европа;• Нормалното електроснабдяване на Общината;• Нормалното водоснабдяване с питейна вода на жителите на Общината;• Осигуреният достъп до Интернет;• Активният пазар на недвижими имоти, съпроводен с инвестиции;• Изградените производствени зони, разположени в благоприятните за това географски посоки;• Намаленото замърсяване на въздуха през последните години;	<ul style="list-style-type: none">• Неразработени туристически ресурси;• Ограничени финансови средства за дейности в образованието, културата и спорта.• Пътната мрежа в Общината е технически остаряла и има нужда от спешни ремонти;• Амортизирана водопроводна мрежа с висока аварийност и загуби;• Липсата на канализация;• Острият недостиг на финансов ресурс за съществуващата и за изграждане на нова техническа инфраструктура;• Ниската енергийна ефективност на обществените сгради;• Доставките на Интернет и кабелни телевизии са монополизирани и са с високи цени за потребителя;• Липсата на многофункционална спортна зала;• Недостигът от обекти за масов спорт и развлечения на открито;• Нарастване на отпадъци в Общината и намаляването на капацитета на депата за тяхното съхранение;• Инцидентно създадените нерегламентирани сметища;• Липсата на достатъчно поддържащи микроклимата зелени площи и зони в селата;
--	---



3.1. ВЪЗМОЖНОСТИ

- Макроикономическа стабилизация;
- Създаване на пазар на земята;
- Кандидатстване по национални и международни програми, финансиращи дейности по развитието на инфраструктурата, благоустрояването и хигиенизирането на населените места и енергийна ефективност;
 - Съхраняване и използване на биологичното разнообразие и екологичните и природни дадености;
 - Прилагане на национални и регионални програми за трудова заетост;
 - Подобряване на структурата на земеползване чрез земеустройствени и комасационни проекти в землищата, което заедно с пазара на земята ще създаде възможност за по-уедрено земеделие;
 - Създаване на трайни насаждения с качествен посадъчен материал;
 - Възстановяване и активно използване на напоителните системи;
 - Изграждане на пазарна инфраструктура за пласмент на селскостопанската продукция;
 - Създаване на система за научно и информационно обслужване на селскостопанските производители;
 - Създаване на конкурентноспособни на международния пазар ферми в животновъдството;
 - Стимулиране създаването на малки и средни предприятия за преработка на земеделска и животновъдна продукция;
 - Развитие на търговията;
 - Използване на Европейските програми за развитие на общинската и регионална инфраструктура;
 - Разширяване на сътрудничеството и формите на взаимодействие с НПО и бизнеса;
 - Развитие на концесиите като форма за привличане на капитали;

3.2. ЗАПЛАХИ

- Общ икономически упадък, финансови кризи, лоша бизнес среда;
- Задълбочаване на демографските проблеми и застаряване на населението;
- Тенденция към бъдещо обезлюдяване на малките населени места;
- Увеличаване броя на безработните с основно и по-ниско образование;
- Ограничен инструментариум на общинско ниво за въздействие на пазара на труда;
 - Влошаване качеството на техническата инфраструктура и липса на средства за нейната поддръжка;
 - Зависимост на общинския бюджет от централната власт;
 - Загуба на интерес и слаба активност на обществеността, НПО и бизнеса за местно развитие и усвояване на средства от европейските фондове и привличане на инвестиции;



Европейски съюз



ОПАК Експерти в действие



Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

- Нарастване на конкуренцията на съседни общини, големи градове, региони и чужди страни по отношение кадри, средства, заетост, инвестиции и др.
- Да продължи влошаването на структурата на земеползване, раздробяването и изоставянето на обработваемата земя, поради липса на реален пазар на земеделската продукция;
- Неосигуряването на финансови средства за внедряване на нови технологии в пречистването и опазването на околната среда;
- Влошаване на състоянието на атмосферния въздух и шумовото замърсяване от магистрален път Е – 80, поради силно увеличение на дела на тежкотоварните МПС;
- Постепенно разрушаване на изключително ценни обекти на културното наследство и реална заплаха за унищожение на някои от тях или части от тях;
- Очакваната инвазия на китайския и европейския пазар ще застраши местните производители;
- Недостатъчно развити публично - частни партньорства;
- Задълбочаване на тенденцията на обособяване на малки затворени натурални земеделски стопанства, поради ограничени физически, технически и финансови възможности на частните стопани и липса на мотивация и икономически интерес за сдружаване;
- Съобразяване с изискванията и предизвикателствата на Европейския съюз.

4.СТРАТЕГИЧЕСКИ КОНТЕКСТ ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА В ОБЩИНА РОДОПИ

4.1.МИСИЯ, ВИЗИЯ, ЦЕЛИ

МИСИЯ: „Постигането на ръст в интензивното земеделие - задължително условие за цялостното развитие на община Родопи “.

ВИЗИЯ: “Община Родопи – европейски аграрен център с екологично съобразено и биологично сертифицирано интензивно земеделие, с конкурентоспособна местна хранителна промишленост, с атрактивен селски туризъм – основан на съхранената природна среда и културно-историческо наследство, с богат културен живот и добър жизнен стандарт за своите граждани”



СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ

Инвестициите в човешките ресурси са от съществено значение за устойчивото развитие на интензивно, екологосъобразно и в растяща степен биологично сертифицирано земеделие в община Родопи. Подобряването на инфраструктурата, мобилизирането и пълноценното използване на местните ресурси ще създаде условия за намаляване на вътрешнообщинските различия и задържането на младите хора в общината. За постигане на набелязаните във визията цели на общността са изведени следните **Основни стратегически цели**:

- Развитие и повишаване конкурентноспособността на местното земеделие;
- Утвърждаване на интензивното и конкурентоспособно селско стопанство като водещ отрасъл на общинската икономика;
- Повишаване конкурентоспособността на земеделието и на дейностите в селските райони;
- Подобряване на инфраструктура за развитие на интензивното земеделие;
- Развитие на човешките ресурси и задържане на младите хора;
- Създаване на устойчива местна политика в контекста на Общинския план за развитие;
- Подобряване на имиджа и повишаване на „конкурентоспособността“ на общината, респ. общинската администрация.

4.2. СТРАТЕГИЧЕСКА РАМКА:

ПРИОРИТЕТИ, СПЕЦИФИЧНИ ЦЕЛИ И МЕРКИ

Формулирането на точните Приоритети в Програмата за развитие на интензивното земеделие е очертано от визията и очакваното развитие на общината. Това развитие е свързано с усилия за мобилизиране на всички вътрешни ресурси на общината и привличане на външни инвестиции.

За всяка от приоритетните области в Програмата за развитие на интензивното земеделие в община Родопи са адресирани специфични цели и мерки, следващи логиката на основната цел:

Приоритет 1. Повишаване производството и продукцията в промишлеността и селското стопанство.

Специфична цел №1: Оптимално използване на природните ресурси за развитие на селското стопанство.

Мярка 1. Подобряване на достъпа до земеделските стопанства и естетизиране на ландшафта;

Мярка 2. Развитие на земеделието и животновъдството;



Мярка 3. Подмяна и увеличаване на трайните насаждения (лозя, овощни градини и др.);

Мярка 4. Оптимизиране на поливното земеделие.

Мярка 5. Засаждане и отглеждане на нови и възстановяване на съществуващи горски масиви.

Специфична цел №2: Подобряване на организацията и качеството на човешките ресурси в аграрния сектор.

Мярка 1. Осигуряване на масов достъп до актуална информация и повишаване на научното обслужване в аграрния сектор.

Мярка 2. Укрепване на съществуващите и създаване на нови браншови организации на производители (овощари, пчелари, животновъди, зърнопроизводители и др.)

Специфична цел № 3: Подобряване на качеството и маркетинга на земеделските продукти.

Мярка 1. Подпомагане на фермерите да се приспособят към нарастващите изисквания на стандартите на ЕС.

Мярка 2. Изграждане на земеделски тържища.

Специфична цел № 4: Разнообразяване на икономическите дейности и повишаване качеството на живот в селата.

Мярка 1. Привличане на инвеститори в предприятия за преработка на плодове и зеленчуци (замразяване, сушене, консервиране, дестилиране).

Мярка 2. Подпомагане на частни инициативи в създаване на микропредприятия.

Специфична цел № 5: Създаване на регионален клъстер „Екологични хранителни продукти”.

Мярка 1. Популяризиране на клъстера като висша организационна форма за отстояване на пазари и конкуренция.

Мярка 2. Организиране на заинтересованите производители, създаване на партньорство.

Мярка 3. Оползотворяване на финансовите ресурси за институционално изграждане на клъстери.

Мярка 4. Създаване на център за разпространение на информация, обучение, консултации и подкрепа на стартиращите фирми.

Мярка 5. Създаване на координационна програма за насочване на нови инвестиционни инициативи към клъстер.



Приоритет 2: Развитие и модернизация на местната инфраструктура.

Специфична цел 1: Обновяване и доизграждане на инженерна инфраструктура.

Мярка 1: Реконструкция и изграждане на пътната инфраструктура на общината.

- Рехабилитация на второкласни и третокласни пътища, ново строителство;
- Рехабилитация на общински пътища;
- Ремонт на пътни съоръжения;

Мярка 2: Изграждане на съоръжения за допълнително водоснабдяване на населените места.

- Проектиране и изграждане на резервоари за питейна вода;
- Проектиране и изграждане довеждащи водопроводи и отклонения;

Мярка 3 Подобряване на канализацията в населените места, изграждане на нова канализация и пречиствателни станции.

Мярка 4 Реконструкция и подновяване на уличната и тротоарна мрежа в населените места на общината.

Специфична цел 2: Благоустрояване на населените места от Общината.

Мярка 1: Изграждане и ремонт на площади и места за отдих в населените места.

- Благоустрояване и изграждане на зони за обществен отдих, зелени площи и детски площадки - гр.Родопи;
- Изграждане и благоустрояване на паркови пространства в населените места;
- Рехабилитация и реконструкция на площади и улични мрежи в населените места;

Мярка 2: Достъп до обществени сгради на хора с увреждания

- Подобряване на достъпа на хора с увреждания;

Мярка 3: Подобряване на състоянието на детски и спортни площадки и изграждането на нови.

- Изграждане на детски площадки в селата от общината;
- Изграждане на спортни игрища в населените места;

Приоритет 3: Подобряване качеството на жизнената среда - обновяване на социалната инфраструктура, енергийната ефективност, достъпност за всички.

Специфична цел 1: Развитие на социалната инфраструктура.

Мярка 1: Строителство, рехабилитация, модернизация и оборудване на инфраструктурата за развитие на младежките и спортните дейности.

- Изграждане и ремонт на общински спортни зали

Мярка 2: Строителство, рехабилитация, модернизация и оборудване на здравната инфраструктура

- Цялостен ремонт на Здравните служби по населени места в общината

Мярка 3: Строителство, рехабилитация, модернизация и оборудване на социалната инфраструктура



➤ Ремонт, реконструкция и обновяване на сгради от социалната инфраструктура на общината

Мярка 4: Строителство, рехабилитация, модернизация и оборудване на културната инфраструктура

➤ Ремонт, реконструкция и обновяване на читалищата в общината

Мярка 5: Изграждане на система за квалификация и преквалификация на безработните в съответствие с потребностите на икономиката и на съвременно професионално ниво

Приоритет 4: Развитие на трансгранично и междуобщинско сътрудничество

Специфична цел 1: Развитие на трансграничното и междурегионалното сътрудничество.

Мярка 1: Засилване на сътрудничеството и осъществяване на съвместни инициативи и проекти в областта на бизнеса, пазара на труда, търговията и туризма.

Мярка 2: Осъществяване на дейности за разширяване на търговията и туризма.

5. СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

5.1.Подход за разработването на система от индикатори

Системата от индикатори за наблюдение и оценка е основен инструмент за проследяване на степента на изпълнение на Програмата за развитие на интензивното земеделие. Тя е неразривно свързана с цялостната система за наблюдение, оценка и актуализация на Програмата и на ОПР на община Родопи. Селектирането на индикаторите се основава на специфичните характеристики на стратегическата част на Програмата и съвременните методи за мониторинг на стратегическото планиране. Новата кохезионна политика на ЕС предвижда съвкупност от индикатори, съобразени с трите цели на стратегията на Европа 2020 и предвидени за използване на регионално и местно ниво. Индикаторите са организирани около темите за социалното, икономическото и териториалното сближаване в Европа и предлагат методология за измерване на научно-техническия прогрес, конкурентноспособността, образованието, транспорта, състоянието на околната среда, социалната интеграция, бедността и здравния статус на населението.

Планираната система от индикатори се обуславя и от информационната осигуреност на общинското планиране и управление към момента на разработването на ОПР. Избраните индикатори могат да бъдат следени чрез използване на официалните информационни източници за страната. Оперативността на системата зависи от точното определяне на начални стойности на отделните индикатори. Липсата на изходни данни и наличен механизъм за събиране на последващи стойности на определен индикатор обезсмисля неговото включване в системата.



Изключение са ситуациите, когато отчитането на резултатите от ОПР и Програмата извежда нуждата от дефинирането на специфични индикатори, които не са обезпечени с данни към настоящия момент. За тази цел са предвидени необвързани с началната стойност индикатори, за които е целесъобразно да се разработи и поддържа информационна база данни за целите на Програмата. Целесъобразно е тя да представлява списък с всички индикатори и периодично обновяваните им текущи стойности. Подобна база данни следва да се поддържа от общинската администрация и нейните специализирани администрации и отдели. Особено наложително е активното и регламентирано взаимодействие между общинските звена и представителите на експлоатационните ведомства, териториалните подразделения на националните дирекции, неправителствения и частния сектор. Поддръжката на общинския справочник следва да бъде неразделна част от дейностите по организирането и представянето на годишните доклади за изпълнение на Програмата, заложи в системата за наблюдение и оценка на плана.

Планирането на система от индикатори и структурирането и в два основни компонента – индикатори за въздействие и индикатори за резултат напълно съответства на методическите указания на МРРБ . Двата вида индикатори съвместно позволяват да се определи степента на постигане на целите и приоритетите от съдържанието на Програмата за развитие на интензивното земеделие на община Родопи. Стратегическите цели представляват желаното и възможно бъдещо състояние, докато приоритетните области представляват областите на действие и въздействие. Двата елемента изискват към тях да се приобщат различни индикатори.

5.2.Източници на информация

Съществен момент в системата от индикатори е осигуряването на надеждни източници на информация. Възможност за получаване на търсената информация произлиза и от Изпълнителната агенция по околна среда, Агенцията по заетостта, Агенция пътна инфраструктура. Информационната система за управление и наблюдение на структурните инструменти на ЕС в България позволява да се прецени ефективността на приложението на финансови ресурси на ЕС в България, както и концентрация на ресурси в определена област. Ключов източник представлява общинската администрация на Родопи и поддръжаните от нея списъци и регистри. Поддръжането на база данни за целите на наблюдението и оценката на Програмата за развитие на интензивното земеделие следва да се осигурява именно от информационните масиви и наблюдения на общинските звена.

5.3. Видове индикатори

Включените в системата индикатори касаят социални, икономически, физически и финансови характеристики на община Родопи. Съобразно с „Методическите указания.....”, индикаторите за въздействие са ориентирани към реализация на целите, докато индикаторите за резултат са привързани към действията в рамките на отделните приоритетни области. Първият вид следва да оцени цялостната ефективност на стратегията и какво е достигнатото състояние на общината спрямо визията и стратегическите цели до 2020 г. Вторият вид индикатори могат да бъдат съотносими и спрямо конкретен ключов проект, включен в реализацията на Програмата за развитие на интензивното земеделие.



5.4.Индикатори за въздействие

Индикаторите за въздействие са разделени в категории спрямо стратегическите цели на Програмата за развитие на интензивното земеделие. Индикаторите за всяка цел са формулирани въз основа на ключовите тематични компоненти от съдържанието на целите.

5.5. Индикатори за резултат

Индикаторите за резултат разглеждат количествено измеримите мерки от състава на приоритетните области. Индикаторите се фокусират върху предполагаемите резултати и следствия от предвидените дейности и проследяват динамиката в развитието на общината. Комбинирани са разнообразни източници на информация, предоставящи точна информация за следените от индикаторите характеристики. Подборът на индикаторите спрямо спецификата на стратегическите цели и приоритети, в съчетание с техния оптимизиран брой позволяват успешното прилагане на системата от индикатори по време на изпълнението на ОПР и Програмата и особено при подготовката на планираните оценки.

СИСТЕМА ОТ ИНДИКАТОРИ ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА						
Приоритет/цел/ мярка	Индикатор	Мярка	Източник на информация	Период на отчитане	База за стойност	Целева стойност
Приоритет 1. Повишаване производството и продукцията в промишлеността и селското стопанство.						
<i>Специфична цел №1: Оптимално използване на природните ресурси за развитие на селското стопанство.</i>						
Мярка 1. Подобряване на достъпа до земеделските стопанства и естетизиране на ландшафта;	Реализирани проекти за подобряване на извънградската среда;	Брой	Община Родопи	1 година		
Мярка 2. Развитие на земеделието и животновъдството;	Животновъдни ферми;	Брой	Държавен фонд "Земеделие" - МЗХ; Община Родопи;	1 година		
	Декари обработваеми земеделски площи	Декари	Държавен фонд "Земеделие" - МЗХ; Община Родопи;	1 година		

Мярка 3. Подмяна и увеличаване на трайните насаждения (лозя, овощни градини и др.);	Декари трайни насаждения, овощни видове, лозя, посадъчни площи за цветя, билки и др. видове.	Вид-Декар и	Държавен фонд "Земеделие" - МЗХ; Община Родопи; заповеди на кмета на общината;	1 година		
Мярка 4. Оптимизиране на поливното земеделие.	Декари поливни земеделски площи;	Декар и	Държавен фонд "Земеделие" - МЗХ; Община Родопи;	1 година		
Мярка 5. Засаждане и отглеждане на нови и възстановяване на съществуващи горски масиви.	Декари новозалесени площи в горското стопанство;	Декар и	Държавен фонд "Земеделие" - МЗХ; Община Родопи;	1 година		
Специфична цел №2: Подобряване на организацията и качеството на човешките ресурси в аграрния сектор.						
Мярка 1. Осигуряване на масов достъп до актуална информация и повишаване на научното обслужване в аграрния сектор.	Публикации на сайта на общината;	Брой	Община Родопи;	1 година		
	Провежданите обучения;	Брой	Дирекция "Агростатистика" към МЗХ;	1 година		
Мярка 2. Укрепване на съществуващите и създаване на нови браншови организации на производители (овощари, пчелари, животновъди, зърнопроизводители и др.)	Организационни инициативи на органите за местно самоуправление и резултатите от дейността им;	Брой	Община-информация относно предишни осъществени планове и проекти на местно ниво;	1 година		
Специфична цел № 3: Подобряване на качеството и маркетинга на земеделските продукти.						
Мярка 1. Подпомагане на фермерите да се приспособят към нарастващите изисквания на стандартите на ЕС.	Изпълнени общински проекти чрез програми за финансиране.	Брой	Община Родопи	1 година		
Мярка 2. Изграждане на земеделски тържища.	Разработени проекти за подпомагане на бизнеса и земеделските производители в района;	Брой	Общински съвет Родопи-решение	1 година		
Специфична цел № 4: Разнообразяване на икономическите дейности и повишаване качеството на живот в селата.						

Мярка 1. Привличане на инвеститори в предприятията за преработка на плодове и зеленчуци (замразяване, сушене, консервиране, дестилиране).	Финансови и материални средства.	Лева	Община	1 година		
	Човешки ресурс.	Брой	Община	1 година		
Мярка 2. Подпомагане на частни инициативи в създаване на микропредприятия.	Организационни и регулаторни дейности за подпомагане на частните инициативи.	Брой	Община-списък с участници; формулирани предложения; подготвени отчети за ОБС; актуализации на стратегически документи;	1 година		
Специфична цел № 5: Създаване на регионален клъстер „Екологични хранителни продукти“.						
Мярка 1. Популяризиране на клъстера като висша организационна форма за отстояване на пазари и конкуренция.	Форми за подпомагане на регионалните клъстери и мрежи;	Брой	Община Родопи;	1 година		
Мярка 2. Организиране на заинтересованите производители, създаване на партньорство.	Организационни и регулаторни дейности за подпомагане на частните инициативи.	Брой	Община-списък с участници; формулирани предложения; подготвени отчети за ОБС; актуализации на стратегически документи;	1 година		
Мярка 3. Оползотворяване на финансовите ресурси за институционално изграждане на клъстери.	Регионални клъстери, получаващи целево финансиране.	Брой	Ресорни министерства - управляващи органи на оперативни програми; Община Родопи;	1 година		
Мярка 4. Създаване на център за разпространение на информация, обучение, консултации и подкрепа на стартиращите фирми.	Информационно подпомагане на стартиращи фирми и проведени обучения.	Брой	Община Родопи;	1 година		
Мярка 5. Създаване на координационна програма за насочване на нови инвестиционни инициативи към	Общински политики и програми за инвестиционно подпомагане на регионални клъстери и мрежи;	Брой	Община Родопи;	1 година		

кълъстер.						
Приоритет № 2: Интелигентен растеж и икономическо развитие.						
<i>Специфична цел 1: Повишаване производството и продукцията в промишлеността и селското стопанство.</i>						
Мярка 1: Създаване на условия за стимулиране на МСП.	МСП, които получават бизнес услуги;	Брой	Община Родопи;	1 година		
Мярка 1.2. Създаване на регионални кълъстери.	Регионални кълъстери и мрежи;	Брой	Национален статистически институт;	1 година		
	Фирмите, участващи в регионални кълъстери и мрежи;	Брой	Община Родопи;	1 година		
Мярка 1.3. Подкрепа за фирми-производители от общината.	Брой на МСП, получаващи финансова помощ за обучение (машаб, тип, продължителност).	Брой	Ресорни министерства - управляващи органи на оперативни програми; Община Родопи;	1 година		
<i>Специфична цел 2: Изграждане на подходяща бизнес среда и повишаване на инвестиционния интерес към общината.</i>						
Мярка 1. Повишаване на конкурентоспособността чрез маркетинг, премахване на пречките за инвестиции, координиране на инициативите за икономическо развитие.	Местни и чуждестранни инвестиции (в лева).	Хил. лева	Агенция за чуждестранните инвестиции;	1 година		
	Равнище на средна работна заплата;	Лева	НСИ;	1 година		
	Равнище на безработица	Брой	НОИ	1 година		
Мярка 2. Подкрепа за развитие на бизнес и пазарна инфраструктура;	Изградени обекти на местната и регионална бизнес инфраструктура: регионални бизнес офиси, изложбени зали, бизнес инкубатори, бизнес центрове, индустриални паркове, производствени зони, технопаркове, техноинкубатори и др.	Брой	Общинска администрация - ТСУ, Информация от община Родопи за подавани, изпълнявани и изпълнени проекти съфинансирани от европейски фондове.	1 година		
Мярка 3. Подкрепа на ново технологично развитие;	Фирмите, разположени в бизнес паркове, индустриални зони и техноинкубатори;	Брой	НСИ; Община Родопи; Отчети за изпълнение на ОПР в частта, касаеща стратегията за развитие на техническата инфраструктура;	1 година		
Мярка 4. Развитие на информационно общество,	Публикации на сайта на общината;	Брой	Община Родопи;	6 месеца		

подпомагащо бизнеса.						
Специфична цел 3: Разнообразяване на икономическите дейности и повишаване качеството на живот в селата.						
Мярка 1. Подпомагане на частни инициативи в създаване на микропредприятия.	Организационни и регулаторни дейности за подпомагане на частните инициативи.	Брой	Община-списък с участници; формулирани предложения; подготвени отчети за ОбС; актуализации на стратегически документи;	1 година		
Мярка 2. Популяризиране на клъстера като висша организационна форма за отстояване на пазари и конкуренция.	Форми за подпомагане на регионалните клъстери и мрежи;	Брой	Община Родопи;	1 година		
Мярка 3. Организиране на заинтересованите производители, създаване на партньорство.	Организационни и регулаторни дейности за подпомагане на частните инициативи.	Брой	Община-списък с участници; формулирани предложения; подготвени отчети за ОбС; актуализации на стратегически документи;	1 година		
Мярка 4. Оползотворяване на финансовите ресурси за институционално изграждане на клъстери.	Регионални клъстери, получаващи целево финансиране.	Брой	Ресорни министерства - управляващи органи на оперативни програми; Община Родопи;	1 година		
Мярка 5. Създаване на център за разпространение на информация, обучение, консултации и подкрепа на стартиращите фирми.	Информационно подпомагане на стартиращи фирми и проведени обучения.	Брой	Община Родопи;	1 година		
Мярка 6. Създаване на координационна програма за насочване на нови инвестиционни инициативи към клъстер.	Общински политики и програми за инвестиционно подпомагане на регионални клъстери и мрежи;	Брой	Община Родопи;	1 година		
Приоритет № 3. Постигане на социална кохезия чрез укрепване и развитие на човешкия капитал.						
Специфична цел 1: Постигане на гъвкав пазар на труда и социална интеграция;						
Мярка 1. Изграждане на информационна система за търсената	Сключени договори с работодатели по мерките за насърчаване на заетостта;	Брой	Община Родопи; Бюро по труда;	6 месеца		

от инвеститори работна сила и предлаганите специалисти.	Включени лица в квалификационни курсове;	Брой	Община Родопи; Бюро по труда;	6 месеца		
	Безработни лица включени в заетост по мерките за насърчаване на заетостта;	Брой	Община Родопи; Бюро по труда;	6 месеца		
Мярка 2. Развитие на професионалните умения в подкрепа на местната икономическа активност и повишаване адаптивността на човешките ресурси.	Включени лица в квалификационни курсове;	Брой	Община Родопи; Бюро по труда;	6 месеца		
Приоритет № 4. Техническа и инженерна инфраструктура и Екологично развитие.						
Специфична цел 1: Обновяване и доизграждане на техническата инфраструктура, стимулираща развитието на конкурентоспособна общинска икономика, респективно доходите на населението подобряване на жизнената среда;						
Мярка 1. Обновяване на техническата инфраструктура за подобряване на Енергийна ефективност в община Родопи.	Домакинства/стопански предприятия, обслужвани от нови/подобри системи за газифициране и възобновяеми източници на енергия;	Брой	Справка от ОА за изпълнени проекти и числеността на обезпечените райони в общината.	1 година		
Мярка 2. Създаване и прилагане на стратегически подход при управлението на техническата инфраструктура в общината.	Осигурена питейна вода от пречистващи съоръжения с нови довеждащи водопроводи	Км	Община Родопи, ВиК- Пловдив	1 година		
	Население осигурено с питейна вода отговаряща на Наредба №9	%	Община Родопи, ВиК- Пловдив	1 година		
Мярка 3. Изграждане на канализационна мрежа и осигуряване пречистването на отпадъчните води	Изградена нова канализационна мрежа;	Км	Община Родопи, ВиК- Пловдив	1 година		
	Изградена ПСОВ	Км	Община Родопи, ВиК- Пловдив	1 година		
Мярка 4. Подобряване на съобщителните връзки като качество и обхват на предлаганите услуги;	Разкрити нови постове	Брой	Оператори, Община Родопи	1 година		
	Осигурено покритие	%	Оператори, Община Родопи	1 година		
Специфична цел 2: Трайно подобряване на екологичното състояние на община Родопи.						
Мярка 1. Екологичен мониторинг – изграждане на система за	Изградени/доставени пунктове за наблюдение	Брой	Община Родопи, РИОСВ -Пловдив	1 година		

непрекъснато следене на замърсяването на въздуха, водата и почвата.						
Мярка 2. Програмни мерки.	Актуализиране програмата за опазване на околната среда;	Брой	Общински съвет Родопи-решение	1 година		
	Реализиране на проект "Подобряване качеството на питейната вода;	Брой	Община Родопи, ВиК-Пловдив	1 година		
Мярка 4. Партньорство с бизнеса и гражданското общество;	Процедури за изготвяне на правила за обществено обсъждане и обявяване и оповестяване на резултати;	Брой	Покани за присъствие (например чрез прессъобщение) на представители на бизнеса и гражданското общество; Списък на присъствалите представители на медиите; обявления и медийно отразяване на отваряне на офертите;	1 година		
Приоритет № 5. Укрепване на административния капацитет и развитие на нови професионални умения.						
Специфична цел 1: Укрепване на капацитета на общинската администрация и подобряване координацията в процеса на изпълнение на Програмата за развитие на интензивното земеделие и общинския план за развитие.						
Мярка 1. Подобряване на взаимодействието между кмета на общината и общинския съвет чрез създаване на обединена общинска група за подкрепа на изпълнението на ОПР, Стратегии и програми.	Функциониране на общинска група за наблюдение;	Брой	Община Родопи - справки относно предишни осъществени планове и проекти на местно ниво;	1 година		
Мярка 2. Създаване на програма за обучение и развитие на умения в общинската администрация за подкрепа на местната икономическа активност и подобряване на социалния климат в общината.	Общински служители, участвали в програми за обучение;	Брой	Община Родопи- справки за реализирани програми за обучение;	1 година		
Специфична цел 2: Подобряване на организацията и качеството на предоставяните от общината						

административни услуги.						
Мярка 1. Предоставяне на комплексни административни услуги на гражданите и бизнеса и развитие на електронното управление.	Въведена единна система за предоставяне на административни и технически услуги	Брой	Община Родопи	1 година		
	Създадени електронни административни услуги;	Брой	Община Родопи	1 година		
Мярка 2. Развитие на общинския информационен център в община Родопи.	Въвеждане на електронно движение на документи в администрацията и електронно обслужване на гражданите	Брой	Община Родопи	1 година		
Специфична цел 3: Засилване на партньорството и междуобщинското сътрудничество.						
Мярка 1. Създаване на цялостна система за партньорство между общината и заинтересованите страни при реализирането на общински политики	Изготвяне на правила за дейността на обществен съвет;	Брой	Покани за присъствие (например чрез прессъобщение) на представители на бизнеса и гражданското общество; Списък на присъствалите представители на медиите; обявления и медийно отразяване на отваряне на офертите;	1 година		
	Мярка 2. Обучение на участниците и местните партньори за подпомагане на процесите на партньорство и управление на съвместни програми	Участници в програми за обучение	Брой	Община Родопи	1 година	
Специфична цел 4: Създаване на програмен проектен капацитет						
Мярка 1. Създаване на капацитет за ефективно планиране, програмиране, управление, контрол, наблюдение, оценка и подготовка за усвояване на средствата по структурните инструменти на ЕС, а така също от национални и местни източници;	Създаване на експертни групи по наблюдение и оценка на стратегии, планове и програми;	Брой	Протоколи от заседания и доклади на експертните групи	1 година		
	Самостоятелно изготвяне на годишни доклади по реализация на общински политики;	Брой	Годишни доклади	1 година		



Мярка 2. Развитие на нови подходи за насърчаване и насочване на регионалното и местното развитие;	Създадени общински сайтове, по конкретна проблематика;	Брой	Община Родопи	1 година		
	Проведени срещи, публични обсъждания с бизнеса, НПО и гражданите	Брой	Община Родопи	1 година		

6. СИСТЕМА ЗА НАБЛЮДЕНИЕ И ОЦЕНКА

6.1.Значение на системата за наблюдение и оценка

Пълноценната реализация на Програмата за развитие на интензивното земеделие през периода на нейното действие изисква способност за адаптация към променящите се характеристики на общината. За да бъде Програмата основа за разработване на стратегическите документи през последващия програмен период е необходима нейната актуалност в края на 2020 г. Тези особености посочват нуждата от разработването на система за нейното наблюдение и оценка. Системата обвързва отделни звена, извършваните от тях функции и последователността на операциите във времето.

Целите на системата са да определи степента на изпълнение на планираните цели, да проследи съответствието на Програмата с променящите се условия и да аргументира нуждата от нейната актуализация.

Основните задачи пред системата са информационно обезпечаване, приложение на системата от индикатори на Програмата за развитие на интензивното земеделие, пълноценна координация и взаимодействие на участващите структури и успешно публично представяне на резултатите от наблюдението. Системата за наблюдение и оценка интегрира идентифицираните индикатори за измерване на резултатите и въздействието на Програмата.

6.2.Участващи структури

Основните участници са общинският съвет на община Родопи, специализираните дирекции и отдели в местната администрация, разнообразните институции осигуряващи информация, заинтересовани страни и професионални общности.

Общинският съвет е ръководният орган за наблюдение на Програмата за развитие на интензивното земеделие. Представители на общинския съвет участват в разработването на документа, осигурявайки условията за открито осъществяване на регламентираните дейности, по планирането на земеделското развитие. Проектите за осъществяване на публичност следва да бъдат продължени и във времето на реализацията на Програмата, като се гарантират нормативните изисквания за нейната отчетност.



Наблюдението на Програмата се организира от кмета на община Родопи. Годишният доклад е основен инструмент за наблюдение и оценка на реализацията ѝ. Докладът се подготвя в началото на всяка година от програмния период, с изключение на първата. Въвеждането и контрола по процедурата по изготвяне на доклада се осъществява от кмета. След изготвянето му се предоставя на общинския съвет за гласуване. Процедурата завършва с изпращане на доклада до председателя на областния съвет.

Специализираните дирекции и отдели в общинската администрация активно се включват във всички етапи на разработването и реализацията на Програмата за развитие на интензивното земеделие. Те осъществяват комуникацията с останалите заинтересовани страни. Предоставят и експертната си дейност и при изготвяне на годишните доклади.

Кметовете и кметските наместници на селата също са неразделна част от системата. Те наблюдават осъществяването на общите цели на земеделското развитие на териториите на селата и осигуряват нужната информация за състоянието и тенденциите им на развитие.

Заинтересовани страни са и неправителствения сектор, частния сектор, образователните и културни институции, общности и граждани на общината.

6.3. Функции за наблюдение и оценка

Същността на системата за наблюдение и оценка на Програмата за развитие на интензивното земеделие и на ОПР Родопи са предвидените отделни функции и тяхната последователност. Съгласно законодателството в сферата на регионалното развитие, кметът на общината и общинския съвет съвместно обезпечават дейностите по изработването, съгласуването и последващите реализация и наблюдение на ОПР и на стратегическите планове и програми. Те осигуряват предпоставките за въвличане на обществеността в работата по създаването и прилагането на плана. Кметът на общината организира цялостния процес в условията на постоянна координация и комуникация с одобряващия и приемащия орган – общински съвет.

Кметът организира наблюдението на конкретните дейности по реализацията на ОПР и Програмата. Инструментът за обобщаване и представяне на резултатите от прилагане на ОПР, неговото наблюдение е годишният доклад. Системата за наблюдение на ОПР Родопи предвижда изработването на шест доклада. Изводите от тях са основа за Междинната оценка на плана и съдържат информация за:

- Степента на изпълнение на стратегическите цели
- Промените на общината и прилежащата и територия в рамките на предвидения период
- Резултати от предвидените мерки и изпълнението на задълженията на конкретните органи по плана
- Препоръки и предложения за подобряване на цялостния процес по изпълнение на плана

Компетентните органи осигуряват и нужните мерки за информация и публичност съпътстващи цялостния процес.

Изработването на Междинна оценка следва да проследи степента на изпълнение на плана и ефективността от координацията между компетентните органи отговорни за неговото изпълнение. Тя се изработва от експертен екип при взаимодействие със всички заинтересовани страни участвали в реализацията на плана.



Европейски съюз



ОПАК Експерти в действие



Европейски социален фонд
Инвестиции в хората

Междинната оценка следва да определи степента на изпълнение на плана и дали има нужда от дефиниране на нови проекти – актуализиран документ за изпълнение за оставащото време от периода на действие на ОПР. Друга възможност е решение за актуализиране само на програмата за реализация.

6.4. Значимост на информацията, публичността и партньорството

Общинския план за развитие може да бъде значим и ефективен инструмент за управление само при ползотворен обмен на идеи и адекватни действия между всички заинтересовани страни по време на двата значими етапа от ОПР – разработването и реализацията му.

Законът за регионално развитие и правилника за неговото прилагане, предвиждат търсенето на подходящите партньорства и дейности за информация и публичност като ръководен принцип при разработването и реализацията на ОПР и стратегическите документи в общината. Насърчава се публичното участие, провокира използването на идеите на всички заинтересовани групи. Високата обществена активност е предпоставка за успешното изготвяне и реализиране на плана за развитие на общината.